

TEGUTSE TARGALT. Nii nagu käime hambaarstil, autoga teeninduses, et vältida suuremaid probleeme, nõnda tasuks üle vaadata ka koristustegevused. Sedasi leiame uusi võimalusi, kuidas olla kasumlikum ja vältida raiskamist.

Mis on koristamise eesmärk, kas koristamine ise või puhtus?

HELGE ALT
Puhastusekspert OÜ
Tegevjuht

KORISTAMINE

Koristamine on ainus tegevus maailmas, mis puudutab kõiki hooneid ja inimesi. Milline ruum on puhas, missugune must? Mida tähendab puhtus erinevates ruumides? Mis on koristamise väärtus? Mis juhtub, kui koristamise tulemus ei ole selline kui peaks? Kas kahju või saamata tulu võib olla suurem kui koristuselt säästetud summa? Kuidas saavutada otstarbekas puhutus minimaalsete ressursidega?

Küsimusi, millega puutume igapäevaselt koristamise korraldamisel kokku, on palju. Samas õigeid vastuseid leida ei pruugi olla kuigi lihtne.

Olen tegutsenud koristuse valdkonnas 1993. aastast. Viimased 16 aastat olen tegutsenud koristusalal koolitaja ja konsultandina. Olen läbi viinud hulgaliselt koristustööde auditeid erinevates asutustes nii Eestis kui naaberriikides. Auditi eesmärk on jälgida koristusprotsessi ja koristamise korraldamist ning üles leida potentsiaale, mille muutmisel on võimalik tõhustada koristamist. Tööjõu efektiivsuse tõstmine on võtmeküsimus nii meil kui mujal. EASI andmetel on Eesti ettevõtluse tootlikkus võrreldes EL keskmisega 67%, aastaks 2020 on võetud eesmärgiks jõuda 80 protsendini. Tootlikkuse parandamine algab õigetest otsustest, see puudutab ka koristusvaldkonda. Ühtlasi tuleb mõista, et see pole efektiivsuse tõstmine, kui anname puhastusteenindajale suuremad alad koristada, muutus tuleb teha protsessi sees.

Mida tähendab efektiivne koristus?

Erinevatele osapooltele on üheselt selge, mis on koristamise eesmärk, millist puhtust eeldatakse. Absoluutselt puhtaid ruume ei eksisteeri, alati on võimalik pärast koristust kuskilt mustust leida. Samas me ei vajagi absoluutselt puhtaid ruume. Erinevaid ruume peame erinevatel tingimustel puhtaks ehk neis esineb koristusjärgselt erineval hulgal mustust. Lisaks kokkulepitud puhtusastmele on oluline otstarbekalt määratleda, kui sageli vajatakse koristust. Siin aitavad küsimused, millisel hulgal ja kui kaua on mustus aktsepteeritav.

Koristamise eesmärgiks on puhtuse saavutamine. Sageli keskendutakse tegevustele – koristatakse küll, aga pindadele jääb ikkagi mustus, tihti kantakse mustust laiali koristamise käigus. Suurema osa koristushangega määratletakse, kui sagedasti millist tegevust sooritatakse, aga kas see tagab ka puhtuse? Paha tihti mitte. Oluline oleks kokku leppida, kui tihti ja millist puhtust soovitakse – soovitu saavutamine on olnud paljudest muut-

vatest asjaoludest ning ei ole otstarbekas pidevalt ühtmoodi tegeleda. Seega, efektiivse koristuse puhul viiakse ellu vaid need tegevused, mis on vajalikud oodatud puhtusastme saavutamiseks.

Iga tegevus, mida koristamisel teeme, võtab kaasa maksimaalsel hulgal mustust ja on tegijale kerge. Siia kuulub otstarbekas ainete, tarvikute ja meetodite valik, arvestades pinnakattematerjali eripära ja eemaldatavat mustust.

Koristuse tulemust kontrollitakse regulaarselt ja võrreldakse oodatud tulemusega. Sealjuures on tähtsad erinevatele osapooltele üheselt mõistetavad kriteeriumid puhtusele ja selle kontrollimisele. Näiteks kasutatakse standardit EVS 914:2012.

Koristuse kvaliteedi kokku leppimine ja hindamine

Vastavalt kontrolli tulemustele korrigeeritakse vajadusel koristustegevust, ka juhul, kui koristuse tulemusel on ruumid oodatust palju puhtamad, sest tegelikult ei vaja me sellist panust ja tegemist on liigse ressursikasutusega.

Koristuse tulemust tuleb kontrollida regulaarselt.

Reaalsuses juhtub sageli, et kontrollidele ei pöörata tähelepanu, kui ollakse teenusega rahul. Kontrollide kiputakse tegema enamasti siis, kui ollakse rahulolematud. Nii nagu kooliski, on regulaarne hindamine õpilase arengule vajalik, nõnda tuleb pideva hea tulemuse saavutamiseks järjepidevalt tegeleda koristustööde kvaliteedi kontrollimisega. Erinevatele standarditele ja praktikatele tuginedes on minimaalne sagedus neli korda aastas, probleemide korral sagedamini.

Tuginedes arvukatele koristusprotsessi auditeerimisele, ei ole ma veel näinud olukorda, kus ei oleks võimalusi efektiivsust tõsta. Tähelepanuväärne on asjaolu, et protsessi sees olles on juhid tihtilugu veendunud, et kõik võimalik on juba tehtud ja nad ise ei näe enam mingeid võimalusi muutmiseks. Kõrvaltvaataja pilgule on sageli potentsiaale uskumatult suured, kõikide auditite puhul on olnud võimalik säästa asjatult kuludelt. Reaalne rahaline võit ja samas ka inimeste suurenenud rahulolu tööga saavad reaalseks, kui on läbi viidud muudatused. Kuid muudatuste tegemine võib saada komistuskiviks, seda tuleb juhtida targalt ning järjepidevalt.

Tõde on, et puhtad pinnad ei määrdü. Kui pindade puhtus on kontrolli all, kasutatakse sobivaid koristusmeetodeid, siis on lihtne hoida järjepidevust. Kui pindadel on hallid kihid ja olukorra parandamiseks aina pestakse ja pestakse samal viisil, siis vaatamata suurele ja raskele tööle on tulemus ikkagi halb.

Uks on oluline puutepind, pahatihti jääb see pikalt puhastamata. Olukord tuleb ilmsiks alles koristuse kvaliteedi kontrollimisel, kui selgub, et see on lihtsalt „unustatud koht“, sest koristamisel ei vaadata ruumi kui tervikut.

FOTO: TIINA MÖNISTE

Suurim potentsiaal, kus tõsta koristamise efektiivsust

- Tihti seatakse fookusesse kokkulepitud sagedusel tehtavad tööd. Kas need tegevused on puhtuse saavutamiseks vältimatult vajalikud, sellele sageli ei mõeldä. Korduvalt olen kuulnud puhastusteenindajate suust ütlust: «mul on nii kiire, nii palju on teha, et pole aega vaadata, kas pind on puhas või must. Kui hakkan veel vaatama, siis ei jõua kuidagi kõike tehtud». Nõnda juhtub, et puhastatakse puhtaid pindu ja samas võivad pikalt jääda puhastamata mustad pinnad või aetakse hoopis mustus laiali.
- Ei ole üheselt selge, milline on oodatud puhtusaste ja kas see on antud asutuse eripära silmas pidades otstarbekas. Kui ei ole eesmärk selge ehk ei ole teada finiš, siis on väga keeruline sinna jõuda, ja raske on kontrollida, kas jõuti kohale või mitte.
- Koristusmeetoditega kantakse pindadele mustust laiali. Näiteks, kui kasutatav lapp või mopp on liiga märg ja pinda ei kuivatata, kui lisaks on ainet üledoseeritud, siis jäävad pindadele hallikad kihid. Sellised kihid muudavad ruumi rusuvaks ja tekitavad tunde, et miski pole korras. Sageli ei osata määratleda, milles on tegelikult probleem.
- Teatud kohad jäävad pikalt puhastamata. Puhastusteenindajad lihtsalt ei ole harjunud neid tegema ja ruumi ei vaadata tervikuna.
- Koristusmeetodeid kasutatakse valesti. Olenevalt mustuse eripärast tuleb valida koristustekstiilide niisutusaste. Näiteks väheniiskel ja niiskel meetodil on suur vahe. Erinevate mustuste puhul tuleb kasutada erisuguseid meetodeid. Aastaaegade vaheldumisel ja klientide tegevuse tulemusel puutume erinevatel ajahetkedel kokku erineva mustusega. Sageli seda ei arvestata ja olenemata mustuse eripärast pestakse ikka ühel ja samal viisil põrandaid.
- Ei rakendata eelniisutatud koristustekstiilidega koristamist. Mõistlik oleks võtta koristusalale kaasa eelnevalt niisutatud piisavas koguses koristustekstiile ning pärast töö lõppu pesta need pesumasinas. Pahatihti käiakse koristusalal veeämbriga, kus pidevalt pestakse kasutatavaid lappe ja moppe. Taoline tegevus võtab tööajast vähemalt 25%, koristustekstiilid on tavaliselt mustad ja liiga märjad.
- Koristusaineid kasutatakse valesti, doseeritakse kas üle või liiga vähe, mille tulemusena mustus ei eemaldu ja liigse doseeringu puhul jääb pinnale kiht, mis kinnitab enda külge uut mustust.